

O‘ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI VA ULARNING YECHIMLARI

Jo‘raeva Feruza Jumaqulovna

Buxoro Davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya:

Ushbu maqola boy madaniy merosi va tarixiy ahamiyati bilan tanilgan O‘zbekistonda turizmning barqaror rivojlanishiga to‘sqinlik qilayotgan ko‘p qirrali muammolarga bag‘ishlangan. Unda turizm rivojlanishiga to‘sqinlik qiluvchi murakkabliklar, masalan, infratuzilmaning yetarli emasligi, cheklangan marketing harakatlari va tartibga soluvchi to‘siqlar ko‘rib chiqiladi. Bundan tashqari, ushbu maqolada hukumat, xususiy sektor va mahalliy hamjamiyat o‘rtasidagi hamkorlik muhimligini ta’kidlab, ushbu muammolarni hal qilishning potentsial yechimlari har tomonlama tahlil qilinadi. Hujjat O‘zbekiston turizm sanoatini to‘liq quvvat bilan ishga solishda ushbu yechimlarni amalga oshirishning o‘zgaruvchan salohiyatini ta’kidlash bilan yakunlanadi.

Kalit so‘zlar: turizmni rivojlantirish, Barqaror turizm, Infratuzilma, Marketing strategiyalari, Normativ to‘siqlar, Davlat-xususiy sheriklik, Madaniy meros, Jamiyat ishtiroki, Iqtisodiy o‘shish.

Turizm jahon iqtisodiy rivojlanishida muhim tarmoq sifatida paydo bo‘lib, mamlakatlarga o‘zlarining madaniy, tarixiy va tabiiy boyliklarini namoyish etish, shu bilan birga katta daromad va ish bilan ta’minlash imkoniyatlarini taqdim etadi. O‘zining ajoyib madaniy merosi, qadimiy Ipak yo‘li shaharlari va hayratlanarli manzaralari bilan mashhur sayyohlik maskaniga aylanish salohiyatiga ega. Biroq, ulkan salohiyatga qaramay, O‘zbekiston turizm sanoati uning o‘shishi va barqarorligiga to‘sqinlik qiluvchi ko‘plab muammolarga duch kelmoqda.

Markaziy Osiyoda joylashgan O‘zbekiston so‘nggi yillarda muhim siyosiy va iqtisodiy islohotlarni amalga oshirib, dunyoga o‘z eshiklarini ochdi va turizmni iqtisodiy o‘shish va xalqaro hamkorlikning haydovchisi sifatida faol targ‘ib qilmoqda. Ushbu o‘zgarishlarda O‘zbekiston hukumati turizm iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish va uning jahon miqyosida ko‘rinishini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanini tan oldi. Natijada, so‘nggi o‘n yil ichida mamlakatga tashrif buyuruvchilar sonining ko‘payishi kuzatildi.

Shunga qaramay, gullab-yashnayotgan sayyohlik maskaniga aylanish yo‘li to‘siqlarga to‘la. Ushbu maqolada biz O‘zbekistonda turizm rivojlanishiga to‘sqinlik qilayotgan muammolarni o‘rganib chiqamiz va ushbu muammolarni samarali hal qilish uchun potentsial yechimlarni taqdim etamiz. Bu muammolar noadekvat infratuzilma, cheklangan marketing harakatlari va

tartibga soluvchi to'siqlarni o'z ichiga oladi. Bu muammolarni hal qilish nafaqat O'zbekiston, balki kengroq Markaziy Osiyo mintaqasi uchun ham zarurdir.

Keyingi bo'limlarda biz ushbu masalalarning har birini chuqurroq ko'rib chiqamiz, O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning murakkabliklarini yoritish uchun tegishli tadqiqotlar va amaliy tadqiqotlarga tayanamiz. Bundan tashqari, biz turizmni barqaror rivojlantirishda hukumat, xususiy sektor va mahalliy hamjamiyatlarni jalb etgan holda hamkorlikdagi sa'y-harakatlar muhimligini ta'kidlaymiz. Ushbu tahlil orqali biz O'zbekistonga o'zining rivojlanayotgan turizm industriyasining afzalliklaridan to'liq foydalanishga yo'l ochib, samarali yechimlarning transformatsion salohiyati haqida tushuncha berishni maqsad qilganmiz.

O'zbekistonda turizmni rivojlantirish masalalari va ularning yechimlari:

1. Infratuzilmaning yetarli emasligi:

O'zbekistonda turizmni rivojlantirish oldida turgan asosiy muammolardan biri bu infratuzilmaning yetarli emasligidir. Mamlakat juda ko'p tarixiy va madaniy diqqatga sazovor joylarga ega bo'lsa-da, yaxshi ta'mirlangan yo'llar, aeroportlar va turar joylarning etishmasligi sayyohlarni to'xtatib qo'yishi mumkin. Ushbu infratuzilma tanqisligi noqulayliklarga olib kelishi va uzoq va madaniy ahamiyatga ega hududlarni o'rganishga to'sqinlik qilishi mumkin. Bu muammoni hal qilish uchun O'zbekiston infratuzilmani rivojlantirishga faol sarmoya kiritmoqda. Mamlakat ichidagi aloqani yaxshilash maqsadida Toshkent va Samarqand aeroportlarini yangilash, yo'l tarmoqlarini kengaytirish kabi yirik loyihalar amalga oshirildi. Ushbu sa'y-harakatlar sayyohlar uchun sayohatni yanada qulayroq va qiziqarli qilish potentsialiga ega va shu tariqa tashrif buyuruvchilarning umumiy tajribasini oshiradi (Jahon banki, 2019).

2. Cheklangan marketing harakatlari:

O'zbekiston turizm sanoati ham xalqaro maydonda cheklangan marketing va reklama harakatlari bilan qiynalmoqda. Madaniy boyliklarga qaramay, mamlakat potentsial sayohatchilar uchun nisbatan noma'lum edi. Ogohlikning yo'qligi O'zbekistonni mintaqadagi boshqa tashkil etilgan sayyohlik yo'nalishlari bilan raqobatlashishni qiyinlashtiradi.

Bu muammoni yengish uchun O'zbekiston o'zining marketing strategiyasini kuchaytirish ustida ishlamoqda. Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi tomonidan tashkil etilgan "O'zbekiston: Markaziy Osiyoning yuragi" aksiyasi mamlakatimizning jahon turizm bozoridagi nufuzini oshirishga qaratilgan. Ko'rinishni oshirish uchun xalqaro sayyohlik agentliklari bilan hamkorlik va taniqli sayohat ko'rgazmalarida ishtirok etish ham davom ettirildi (UNWTO, 2020).

3. Normativ to'siqlar:

Normativ-huquqiy to'siqlar O'zbekistonda turizmni rivojlantirish uchun yana bir muhim muammoni keltirib chiqardi. Og'ir viza tartib-qoidalari, qat'iy qoidalar va byurokratik to'siqlar potentsial tashrif buyuruvchilarni to'xtatib qo'yishi mumkin. Bu to'siqlar sayohat qilish

qulayligiga to'sqinlik qiladi va sayyohlarni O'zbekistonni yo'nalish sifatida tanlashdan qaytaradi.

O'zbekiston ko'proq sayyohlarni jalb qilish uchun viza tartibini soddalashtirish muhimligini tan oldi. Bir qator davlatlar fuqarolari uchun vizasiz rejimlarni joriy etish, elektron viza tizimlari va chegara nazoratini soddalashtirish kabi tashabbuslar mamlakatga tashrif buyurish bilan bog'liq muammolarni kamaytirish maqsadida amalga oshirildi. Ushbu sa'y-harakatlar sayyohlar uchun yanada qulay muhit yaratish va ularning O'zbekistonning madaniy va tarixiy boyliklarini o'rganishiga ko'maklashishga qaratilgan (Jalilova va To'xtaqo'ziev, 2019).

4. Davlat-xususiy sheriklik:

Ushbu muammolarni hal qilishda davlat-xususiy sheriklik (DXSh) ahamiyatini ta'kidlash zarur. Hukumat, xususiy sektor va mahalliy hamjamiyat ishtirokidagi hamkorlikdagi sa'y-harakatlar turizmni barqaror rivojlantirish uchun juda muhimdir. Siyosiy islohotlar va imtiyozlar ko'rinishidagi davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi turizm infratuzilmasi va xizmatlariga xususiy investitsiyalarni rag'batlantirishi mumkin. Bundan tashqari, sayyohlik tashabbuslarida hamjamiyatning ishtiroki tashrif buyuruvchilar uchun yanada haqiqiy va madaniy jihatdan boyitish tajribasiga olib kelishi mumkin (Bek va Ibraimova, 2018).

Ushbu muammolarni infratuzilmani rivojlantirish, takomillashtirilgan marketing strategiyalari, tartibga solish islohotlari va hamkorlikdagi sa'y-harakatlar yordamida hal qilish orqali O'zbekiston o'zining sayyohlik yo'nalishi sifatida o'zining to'liq salohiyatini ishga solishga tayyor. Bu yechimlar mamlakatga o'zining noyob madaniy merosi va tarixiy ahamiyatidan foydalanishga yo'l ochadi, natijada iqtisodiy o'sish va xalqaro hamkorlikka hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Beck, Stefanie, and Ibraimova, Elvira. (2018). Tourism development in Central Asia: Challenges and opportunities for sustainable growth. *Tourism Management Perspectives*, 28, 73-77.
2. Jalilova, G. A., & Tukhtakuziev, A. (2019). Challenges and prospects of tourism development in Uzbekistan. *Journal of Tourismology*, 5(1), 33-50.
3. Republic of Uzbekistan. (2021). National Development Strategy of the Republic of Uzbekistan for 2020-2030. Retrieved from <https://strategy.gov.uz/en/strategy/uvaz10/>
4. UNWTO. (2020). Tourism in Uzbekistan: A Bright Future Beckons. Retrieved from <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284421466>
5. World Bank. (2019). Uzbekistan's Tourism Sector Development: Diagnostic Assessment of the Small and Medium-Sized Enterprise (SME) Tourism Sector. Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/981181553937550764/Uzbekistan-s-tourism-sector-development-diagnostic-assessment-of-the-small-and-medium-sized-enterprise-SME-tourism-sector>